

Fig. 414. Unul dintre primele modele ale extingtorului tip „Minimax“

Probabil din acest atelier a luat ființă, în anul 1950, „Întreprinderea Metalurgică Bănățeană“ din Timișoara, specializată în producerea de mașini (autospeciale), utilaje și accesorii pentru stingerea incendiilor.

Pompe manuale cu balansier rabatabile s-au fabricat după 1950, cam timp de 10 ani, la **Întreprinderea Metalurgică Aiud**.

Paralel, s-a trecut la o producție de masă a extintoarelor, devenite treptat obligatorii pentru întreprinderi și instituții publice. Extingtoarele reprezintă o invenție mai veche, care la început s-a dovedit prea ineficientă în raport cu cheltuielile de fabricație. Și totuși firmele de asigurare a imobilelor obligau proprietarii fabricilor, atelierelor și prăvăliilor să-și echipeze acele spații cu extingtoare. Marca MINIMAX a devenit eponimă pentru acest tip de aparat, cu greutate relativ mică, destinat stingerii unor focare de incendiu mai mici (Fig. 414). Primele extingtoare s-au fabricat în anul 1912, funcționând pe baza presiunii unui gaz.

Mai târziu s-au răspândit aparate cu soluție de carbonat de sodiu care, în contact cu acidul clorhidric (aflat într-un flacon de sticlă care se spargea în caz de incendiu, cu ajutorul tijeii din partea inferioară a extingtorului), produceau acid carbonic, cu o presiune până la cinci atmosfere. Firma TOTAL din Berlin a patentat un extingtor cu acționare rapidă.

În perioada interbelică s-au fabricat și în România stingătoare manuale cu praf și spumă între 50-200 l și pompe manuale cu un debit de 150 l/minut.

5.4. Bunuri de patrimoniu industrial imobil și mobil din dotarea formațiunilor de pompieri

5.4.01. București.

Cel mai reprezentativ obiectiv istoric, de arhitectură și monument tehnic din acest domeniu – atât din capitală cât și la nivel național – este Foișorul de Foc din **București**. El se află în sectorul 2, la intersecția străzilor Traian, Zece Mese și Bd. Ferdinand și adăpostește Muzeul Național al Pompierilor (Fig. 415). Istoria acestui impozant monument, de 42 m, debutează în anul 1890, când s-a început ridicarea clădirii, după planurile arhitectului-șef al Primăriei Capitalei, Gheorghe Mandrea. Destinația

construcției a fost aceea de turn de observație împotriva incendiilor. Cu doi ani înainte fusese demolat Turnul Colței, cel care servise, multă vreme, drept punct de observație. În lipsa bătrânului turn, Primăria s-a văzut nevoită să construiască o clădire înaltă, pentru continuarea observării orașului. Totodată, noul turn urma să fie dotat cu un bazin mare, care ar fi trebuit să îmbunătățească alimentarea cu apă potabilă a părții de est a orașului. Acest ultim plan nu s-a concretizat însă niciodată, deoarece pompele de apă care să poată ridica apa la înălțimea rezervorului nu au mai fost livrate.

La 28 februarie 1892 comisia de recepție avea să constate terminarea lucrărilor, dar și faptul că pompele Uzinei de Apă Grozăvești nu aveau puterea necesară pentru ridicarea apei la înălțimea enormului bazin de compensare. Din acest motiv, Primăria a cedat întreaga

clădire Companiei de Pompieri. Până după al Doilea Război Mondial, Foișorul de Foc s-a numit „Postul de Pompieri nr. 5”, care, de la înălțimea celor 42 m ai săi, a păzit și dominat Capitala până în anul 1910, când supravegherea a fost înlocuită prin anunțuri telefonice.

După anul 1935, datorită apariției multor altor clădiri înalte și a scăderii considerabile a vizibilității, pompierii s-au mutat într-o cazarmă nouă, clădirea schimbând mai multe destinații până în 1963, când, pentru ca turnul impunător să nu rămână neutilizat, Comandantul Pompierilor, colonelul Nicolae Ioanovici, a hotărât înființarea unui muzeu național al pompierilor, denumit „Foișorul de Foc – Muzeul Pompierilor Români”. Vreme de mai mulți ani s-au strâns exponate din toată țara, s-a amenajat clădirea și, la 16 septembrie 1963 – la sărbătorirea a 115 ani de la lupta pompierilor din dealul Spirii – Foișorul a devenit un muzeu de renume europeană. Dacă inițial muzeul a funcționat ca secție a Muzeului Municipiului București, din anul 1972 Foișul de Foc a trecut în subordinea Comandamentului Pompierilor, condus de generalul Pamfil Tatu. Muzeul este o unitate cu profil singular în rețeaua muzeistică românească și prezintă istoria pompierilor pe fundalul principalelor evenimente de istorie națională.

Foișorul are în interior șase etaje, accesibile cu liftul, la fiecare etaj fiind amenajată câte o sală de expoziție (Fig. 416). Printre exponate găsim documente, fotografiile, medalii, trofee, uniforme, machete de pompe de apă ș. a. Sunt prezentate documente parțial in-

Fig. 415. București. *Foișorul de Foc, sediul Muzeului Național al Pompierilor* (Foto: 2014)

dite și expodate ce reconstituie cel mai mare incendiu din istoria Bucureștilor, cel din 23 martie 1847, ori legate de contribuția unității de pompieri din București la declanșarea și desfășurarea Revoluției pașoptiste (vezi: supra p. 274 - 275). Cum s-a amintit mai sus, pe locul luptei s-a ridicat Monumentul Eroilor Pompieri, realizat de sculptorul polonez Wladimir Hegel și dezvelit la 13 septembrie 1901. Alte documente arată intensificarea procesului de constituire a formațiunilor de pompieri voluntari, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Muzeul deține în colecțiile sale de tehnică peste 50 de pompe manuale de diferite tipuri, majoritatea în stare de conservare foarte bună, 20 de autospeciale de intervenție la foc, cea mai veche fiind autoscara Magirus model 1931.

Potrivit așteptărilor noastre, în patrimoniul muzeului am găsit o serie de pompe contra incendiilor pe care nu le-am întâlnit în alte locuri, reprezentând exponate cu valoare de unicat, cum ar fi:

- O pompă manuală tip „seringă”, „**Gât de barză**”, realizată în 1765 de meșterii din Arad și clasată în categoria juridică *Tezaur*. Bazinul de apă este plasat deasupra șasiului. Pompa este compusă din două pistoane verticale, balansier masiv din lemn, are debitul

Fig. 416. București. Muzeul Național al Pompierilor: o sală a expoziției permanente (Foto: 2014)

Fig. 417. București. Muzeul Național al Pompierilor: pompă manuală tip „Gât de barză” (Foto: Vasile A. Bălan, 2014)

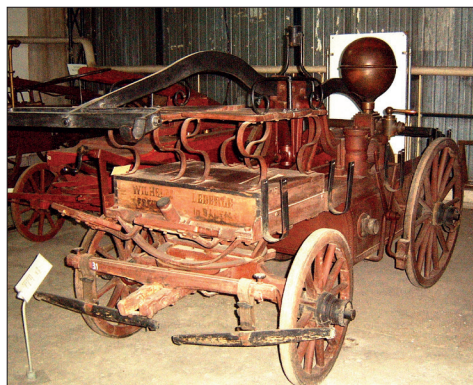

Fig. 418. București. Muzeul Național al Pompierilor: pompă manuală tip „Lederle” (Foto: Vasile A. Bălan, 2014)

Fig. 419. București. Muzeul Național al Pompierilor: pompă manuală tip „Kernreuter” (Foto: Vasile A. Bălan, 2014)

de 200 l/min, bătaia verticală 15 m, bătaia orizontală 23 m. Refularea apei se realizează prin țeava „gât de barză”.

Exemplarul expus este în stare de funcționare (Fig. 417);

- Pompă manuală „**Gât de barză**”, model 1810, montată pe o trăsură hipo, cu bazin de apă plasat sub șasiu, doi cilindri de bronz de refulare, o gură de absorbție numai din bazinul propriu, recipient de presiune cilindric din alamă; debit 250 l/min; bătaie orizontală 28 m.

Printre pompele mai vechi se numără câteva exemplare model 1880, provenind de la următoarele firme:

- Pompă manuală „**Lederle**” pe trăsură hipo, cu piston orizontal acționat de un balansier din oțel forjat; debit 220l/min, bătaia orizontală 30 m, șasiu metalic. Alimentarea cu apă se face din bazin propriu sau din alte surse. Bazinul, confecționat din tablă nituită, se află plasat sub șasiu. Recipientul de presiune din alamă este sferic. Pompa are două guri de refulare în stânga și dreapta, prevăzute cu câte un robinet. Numele firmei apare o dată pe capră: **Wilhelm Lederle Freiburg in Baden**, iar pe cilindru scrie: **W. Lederle – Maschinenfabrik Freiburg i. B.** După aprecierea cercetătorilor producției acestei fabrici, această pompă este un „unicat absolut” (Fig. 418);

- Pompă manuală „**Kernreuter**”, montată pe trăsură hipo, cu șasiu metalic, cu un cilindru vertical, recipient de presiune din alamă de formă cilindrică; balansier metalic asimetric. Trăsura are o capră dublă, pentru doi servanți, fiind prevăzută cu două vârtelnițe pentru furtun și cu o frână pe roțile din spate. Pe cilindru figurează marca de fabrică **Brunnen Pumpen-Spritzen & Löschgeraethe Fabrik-Hermalser Hauptstrasse 115 Kernreuter Wien** (Fig. 419). Exponatul provine de la formația de pompieri voluntari din Anina-Steierdorf;

- Pompă manuală „**Gottschling**”-Sibiu, montată pe un cărucior cu două roți, prevăzută cu două pistoane verticale din bronz, recipient cilindric de presiune montat în bazinul de apă. Absorbția se face printr-o gură în stânga, iar refularea cu gura din dreapta. Pompa, detașabilă de cărucior, era transportabilă de patru servanți; debit 100 l/min, bătaia orizontală 22 m. Pe plăcuța de fabricație, aflată pe bazin, scrie **Wilhelm Gottschling Hermannstadt**. Exponatul, în stare de conservare foarte bună, provine de la formația de pompieri voluntari din Merghindeal (jud. Sibiu) (Fig. 420).

În patrimoniul Muzeului Național al Pompierilor există două atelaje pentru stingerea incendiilor model 1882, de fabricație vieneză **Knaust**, și anume:

Fig. 420, București. Muzeul Național al Pompierilor: pompă manuală tip „Gottschling” (Foto: Vasile A. Bălan, 2014)

Fig. 421. București. Muzeul Național al Pompierilor: pompa manuală tip „Knaust”, model 1882 (Foto: Vasile A. Bălan, 2014)

Fig. 422. București. Muzeul Național al Pompierilor: saca pe trăsură hipo de 500 l, tip „Knaust”, model 1882 (Foto: Vasile A. Bălan, 2014)

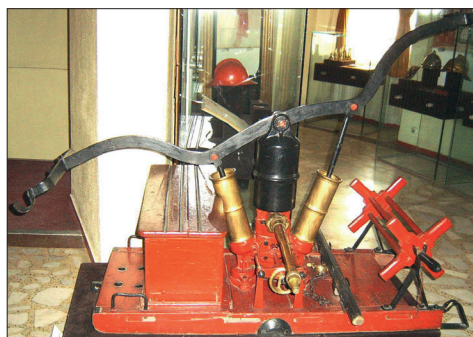

Fig. 423. București. Muzeul Național al Pompierilor: pompă manuală tip Czermack (Foto: Vasile A. Bălan, 2014)

- Pompă manuală montată pe targă, cu doi cilindri de bronz montați în V, recipient de presiune sferic din alamă, balansier metalic. Debitul pompei este de 200 l/min, iar gurile de absorbție și refulare se află în stânga, respectiv în dreapta bazinului pompei. Starea de conservare este foarte bună (Fig. 421);

- Saca pe trăsură hipo, cu capacitatea de 500 l, al cărei rezervor de apă este din tablă de oțel nituită. Cisterna are un șasiu metalic, cu suspensie asigurată de arcuri

foi și frână pe roțile din spate (Fig. 422).

În expoziția permanentă a Muzeului Național al Pompierilor, lângă pompa manuală Knaust poate fi văzută și una importată din Boemia de la firma **Czermack Teplitz**, model 1893. Pompa, montată pe targă, neavând prin urmare un bazin propriu de apă, are două pistoane poziționate în V, acționate de un balansier metalic, care asigură un debit de 170 l/min și o bătaie orizontală de 28 m. Recipientul de presiune, confecționat din fontă, are formă cilindrică. Pompa mai este dotată cu o vârtelniță pentru furtun și o ladă de scule. Pe plăcuța cu marca de fabricație scrie **R. Czermack Teplitz Böhmen** (Fig. 423). Exponatul provine din dotarea formației de pompieri Bosanci (jud. Suceava).

O adevărată comoară a patrimoniului tehnic, cu valoare de unicat, care se află în zestrea aceluiași muzeu, este:

- Pompa cu aburi **Merryweather**, model 1895. Pompa, detașabilă de cărucior, este compusă din cazan, focar, corp pompă aburi, corp pompă apă, pompă și injector pentru alimentarea cazanului cu apă. Aburii se obțineau prin folosirea cărbunilor, adică cocs sau antracit. Debitul era de 1800 l/min. Roțile sunt inscripționate **Shand Mason & Co**